

Reform af professionsbachelor-uddannelserne

Kvalitetsløft af professionsbacheloruddannelserne

Flere timer, mere vejledning og mindre hold

Regeringen foreslår at investere i et markant kvalitetsløft af professionsbacheloruddannelserne. Midlerne skal blandt andet gå til flere undervisningstimer, undervisning på mindre hold samt mere vejledning og personlig, faglig sparring. Samtidig skal der være bedre tid til, at underviseren kan differentiere undervisningen ud fra de studerendes forskellige forudsætninger og behov.

Praksisbaseret undervisning og ny, praksisbaseret professionsprøve

Regeringen ønsker, at kvalitetsløftet af professionsbacheloruddannelserne bidrager til mere praksisbaseret undervisning. Undervisningen skal tage udgangspunkt i dilemmaer og problemstillinger fra praksis, så de studerende får bedre muligheder for at drøfte og øve konkrete problemstillinger i mindre grupper. Desuden får den opgave, der afslutter bacheloruddannelsen, fremover karakter af en mere praksisbaseret professionsprøve, der skal tage afsæt i praksisrelevante problemstillinger.

Herudover skal der skabes bedre rammer for ansættelse af undervisere med kendskab til og erfaringer fra praksis, ligesom der skal være bedre muligheder for løbende udvikling af undervisernes praksiskompetencer. Det sker som led i revision af stillingsstrukturen for undervisere ved erhvervsakademier og professionshøjskoler.

Mere simulations- og værkstedsundervisning

Regeringen vil investere i mere simulations- og værkstedsundervisning på professionsbacheloruddannelserne, herunder i flere og bedre simulations- og værkstedsfaciliteter. Det skal give mulighed for, at de studerende i løbet af deres uddannelse i højere grad kan træne praktiske færdigheder i virkelighedsnære omgivelser med en underviser til stede.

Bedre praktik

Regeringen foreslår at afsætte midler til bedre og mere lærerige praktikforløb på professionsbacheloruddannelser, hvor den studerende er i praktik på en relevant arbejdsplads i minimum et halvt år af uddannelsen. Der skal blandt andet etableres et tættere samarbejde mellem uddannelsesinstitutioner og praktiksteder, så de studerende hjælpes i opgaven med at koble undervisning og praktik. Der kan eksempelvis også være undervisere, der besøger praktikstedet i løbet af undervisningen, ligesom de studerende skal opleve bedre sparring under praktikken.

Særlig indsats for studerende med svagere studieforudsætninger

Regeringen foreslår at afsætte midler til at etablere flere understøttende aktiviteter for studerende, der har udfordringer med at gennemføre en professionsbacheloruddannelse. Det kan eksempelvis være studerende med funktionsnedsættelse eller studerende med dansk som andetsprog mv. Konkret vil der for eksempel kunne arbejdes med flere undervisere i relevante fag, etablering af mentorordninger samt særlige studiestartsforløb for studerende med forskellige behov.

Nye veje og uddannelsesmuligheder for flere

Nye muligheder for fagligt udfordrende forløb for studerende med stærke studieforudsætninger

Regeringen foreslår at afsætte midler til at oprette ekstra faglige forløb og linjer på professionsbacheloruddannelserne for studerende med stærke studieforudsætninger. Indsatserne skal give de studerende mulighed for ekstra, faglig og praktisk fordybelse i specifikke områder på deres uddannelse. Det kan eksempelvis være ekstra fag eller undervisning på linjer med et særligt højt niveau.

Brobygning, vejledning og sammenhæng med ungdomsuddannelserne

Regeringen foreslår at afsætte midler til at styrke overgangen fra og sammenhængen med ungdomsuddannelserne. Det kan blandt andet være flere brobygningsaktiviteter, herunder samarbejde om undervisningsforløb for gymnasieelever og udvikling af nye undervisningsmaterialer.

Det kan også være gennem nye valgfag i gymnasiet – eksempelvis i pædagogik. Dette vil ske i sammenhæng med en generel gennemgang af det faglige indhold og niveau i de gymnasiale uddannelser samt i sammenhæng med udviklingen af den nye erhvervs- og professionsrettede ungdomsuddannelse, epx.

Regeringen lægger samtidig op til at styrke vejledningsindsatserne, så flere unge på ungdomsuddannelserne for eksempel kan få individuel vejledning, og så der i højere grad kan rettes en opsøgende indsats mod unge uden for uddannelsessystemet.

Bedre adgang for faglærte og ufaglærte

Regeringen foreslår at igangsætte et arbejde med at afsøge, om flere erhvervsuddannelser kan være adgangsgivende til professionsbacheloruddannelser, samt om adgangskravene i højere grad kan forenkles og koordineres på tværs af uddannelses typer og beslægtede fagområder. Samtidig skal der skabes bedre rammer for optagelse af ansøgere på baggrund af konkrete, individuelle vurderinger, blandt andet så ufaglærte med relevant erfaring nemmere kan søge optagelse på en professionsbacheloruddannelse.

Professionsbacheloruddannelser på deltid med sideløbende beskæftigelse

Regeringen foreslår at etablere nye muligheder for at tage en professionsbacheloruddannelse på deltid med sideløbende beskæftigelse på mere fordelagtige vilkår, end det kendes i dag. Det vil gøre det muligt for studerende, der ønsker at arbejde ved siden af studiet, at gennemføre en professionsbacheloruddannelse uden deltagerbetaling og SU. En sådan model vil forudsætte, at den studerende arbejder et fastsat minimumstimal ved siden af studiet.

Nye merituddannelser

Regeringen foreslår at etablere nye merituddannelser til sygeplejerske og socialrådgiver, så personer med relevant erhvervserfaring eller tidligere uddannelse kan uddanne sig til sygeplejerske eller socialrådgiver på kortere tid og med sideløbende beskæftigelse.

Løft af meritpædagog- og meritlæreruddannelserne

Regeringen foreslår at afsætte midler til et kvalitetsløft af meritpædagog- og meritlæreruddannelserne. Det skal give mulighed for mere vejledning og personlig, faglig sparring. Der skal derudover være bedre muligheder for realkompetenceafklaring ved optagelse på uddannelserne. Regeringen ønsker derudover at forbedre muligheden for skolebaseret læreruddannelse, hvor den studerende arbejder på en skole, imens de uddanner sig til lærer.

Reduceret deltagerbetaling på merituddannelserne

I forlængelse af den politiske aftale om folkeskolens kvalitetsprogram reduceres deltagerbetalingen på meritlæreruddannelsen. Regeringen foreslår at afsætte midler til at reducere deltagerbetalingen på de øvrige merituddannelser inden for velfærdsområdet, herunder meritpædagoguddannelsen, så opkvalificering og sporskifte bliver en attraktiv mulighed for flere.

Nemmere studieskift med øget brug af meritoverførsel

Regeringen foreslår at igangsætte et arbejde med at afsøge, hvordan det kan blive nemmere at få merit for gennemførte elementer, hvis den studerende ønsker at skifte til en lignende uddannelse. Det kan for eksempel ske ved at udvikle fælles standarder for meritoverførsel på tværs af uddannelser og institutioner ved skift fra én uddannelse til en anden. Herudover lægger regeringen op til, at der skal ske en højere grad af koordination af indhold og tilrettelæggelse af eksempelvis første studieår på beslægtede uddannelser. Det kan for eksempel være relevant på tværs af sundhedsuddannelserne, sådan at studerende, som skifter studie, nemmere kan få merit.

Certificering af beståede uddannelseselementer ved frafald

Regeringen foreslår, at studerende, der falder fra efter at have gennemført en vis del af en uddannelse, skal have mulighed for at få certificering for de uddannelseselementer, de har gennemført. Den studerende vil dermed kunne træde ud på arbejdsmarkedet og løfte dele af de opgaver, vedkommende ville skulle løfte som færdiguddannet. Den enkelte studerende vil samtidig have mulighed for at vende tilbage og færdiggøre uddannelsen med merit for de gennemførte elementer.

Bedre efter- og videreuddannelsesmuligheder

Nye praksisrettede professionsmasteruddannelser

Regeringen foreslår, at der oprettes nye, praksisrettede professionsmasteruddannelser, så professionsuddannede kan tage en overbygningsuddannelse målrettet arbejdet i den borgernære velfærdssektor.

Professionsmasteruddannelserne skal udbydes af professionshøjskolerne og indplaceres på samme niveau som universiteternes kandidatuddannelser, men med en praksisnær profil. Uddannelserne vil adskille sig fra de nuværende kandidatuddannelser på universiteterne ved at

fokusere på løsning af komplekse opgaver inden for velfærdsprofessionerne. Regeringen lægger op til, at der i første omgang etableres fire til seks uddannelser på professionsmasterniveau, og at den kommende psykologfaglig overbygningsuddannelse for lærere og pædagoger etableres som en professionsmasteruddannelse.

Regeringen lægger op til, at professionsbachelorer fortsat skal have adgang til kandidatuddannelser på universitetet. De nye muligheder for en mere praksisrettet overbygningsuddannelse forventes imidlertid at betyde, at en del af professionsbachelorerne vil vælge disse videreuddannelsesmuligheder frem for en række kandidatuddannelser. Der gennemføres på den baggrund en dimensionering af et mindre antal pladser på nogle af de nuværende kandidatuddannelser, der særligt er målrettet personer med en professionsbacheloruddannelse.

Regeringen foreslår, at professionsmasteruddannelser kan oprettes som både étårige, ordinære uddannelser (60 ECTS) med SU og som deltidsuddannelser uden SU med krav om sideløbende beskæftigelse.

Flere skal have mulighed for praksisrettet efteruddannelse – faglig udvikling, specialisering og sporskifte

Regeringen foreslår nye muligheder for fri, praksisrettet efteruddannelse for alle, der har gennemført en professionsbacheloruddannelse (herunder også personer, der i dag har gennemført en professionsbacheloruddannelse). De nye muligheder kan både bestå af enkelte fag og moduler og mere sammenhængende forløb. De vil i modsætning til mulighederne i det eksisterende voksen- og efteruddannelsessystem være uden deltagerbetaling.

De nye efteruddannelses tilbud vil kunne tages både på fuld tid med SU og som deltidsuddannelse med sideløbende beskæftigelse. Efteruddannelse vil kunne påbegyndes to år efter afsluttet uddannelse og kan tages igennem hele arbejdslivet. Der er ikke loft over, hvor mange ECTS-point den enkelte dimittend kan tage.

Regeringen ønsker, at de nye praksisrettede efteruddannelses tilbud bliver målrettet aftagernes behov. Der vil derfor blive igangsat et udviklingsarbejde med input fra blandt andet kommuner, regioner og andre relevante aktører med henblik på at udvikle de konkrete fag, moduler og forløb, som kan udbydes som fri efteruddannelse. Uddannelsesinstitutionerne vil parallelt fortsat kunne udbyde eksisterende kurser og fag i det eksisterende voksen- og efteruddannelsessystem. Dette vil dog ske inden for det eksisterende voksen- og efteruddannelsessystem, dvs. med deltagerbetaling og uden SU.

Ny tilrettelæggelse af professionsbacheloruddannelserne

Fra modulstruktur til fag og semestre

Regeringen foreslår, at professionsbacheloruddannelser, der i dag er modulopbyggede, i stedet skal tilrettelægges i sammenhængende fag og semestre med henblik på at styrke sammenhængen i uddannelserne, skabe bedre muligheder for faglig fordybelse og mindske spildtid ved opstart og afslutning af moduler samt forberedelse og afvikling af prøver.

Mindre detailstyring og færre mål

Regeringen foreslår, at der på uddannelser med mange kompetence-, videns- og færdighedsmål

skal reduceres i antallet af mål med henblik på, at undervisningen kan fokusere på kernefagligheden frem for opnåelse af specifikke mål. Den tætte målstyring skal erstattes med højere grad af formålsstyring, hvor der fra centralt hold fastlægges overordnede formål for uddannelsen.

Ny tilrettelæggelse af professionsbacheloruddannelserne

Regeringen foreslår, at professionsbacheloruddannelserne fremover tilrettelægges med 15 færre ECTS end i dag, svarende til ca. to måneders studietid. Størstedelen af omlægningen vil på de fleste professionsbacheloruddannelser kunne findes ved at ændre det nuværende bachelorprojekt til en mere praksisrettet professionsprøve. Samtidig kan omfanget af ikke-anvendelsesorienterede teoretiske elementer som videnskabsteori reduceres i det omfang, det er relevant. Den nye tilrettelæggelse gælder ikke for de professionsbacheloruddannelser, der i dag er treårige (180 ECTS).¹

Læreruddannelsen er netop blevet reformeret med første optag på den nye uddannelse i sommeren 2023. En række af elementerne i reformen af de professions- og erhvervsrettede videregående uddannelser er derfor allerede ved at blive implementeret på læreruddannelsen. Regeringen lægger derfor op til, at der tages stilling til spørgsmålet om tilrettelæggelsen af læreruddannelsen i 2028, hvilket er efter to gennemløb af den nye uddannelse.

Regeringen lægger desuden op til, at studieafslutningen på professionsbacheloruddannelserne ændres, så dimittenderne fremover træder én måned tidligere ud på arbejdsmarkedet. Tiltaget påvirker ikke antal ECTS på uddannelserne. Det kan for eksempel ske ved, at sommerferien på uddannelsernes sidste år gøres kortere. Ændret studieafslutning gælder også for læreruddannelsen samt de treårige professionsbacheloruddannelser.

Samlet vil det store flertal af professionsbachelorstuderende således træde ca. tre måneder tidligere ud på arbejdsmarkedet sammenlignet med i dag.

Flere internationale studerende

Nye studiepladser på engelsksprogede professionsbacheloruddannelser

For at efterkomme en stigende efterspørgsel efter uddannede medarbejdere lægger regeringen op til at ændre lovgivningen, så uddannelsesinstitutionerne kan oprette 400 nye studiepladser fra 2027 på engelsksprogede erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser. De ekstra pladser kan både være på nye og eksisterende uddannelser.

Der lægges op til at oprette de nye studiepladser uden for de største byer og inden for STEM-området. Der vil være tale om uddannelser, der er særligt efterspurgt af erhvervslivet, hvor beskæftigelsen er høj blandt de nyuddannede og ledigheden lav. Samtidig vil det være uddannelser, hvor der er en forventning om, at mange af de studerende vælger at blive i Danmark og arbejde.

¹ Professionsbacheloruddannelserne i grafisk kommunikation, natur- og kulturformidleruddannelsen og uddannelsen til tandplejer.

Det foreslås, at der udarbejdes en positivliste med uddannelser, der opfylder de ovenfor nævnte kriterier. Listen vil bl.a. blive anvendt i forbindelse med fordelingen af nye engelsksprogede erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser

Der lægges op til at ændre lovgivningen, så de 400 ekstra engelsksprogede uddannelsespladser på erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelserne kan oprettes fra sommeroptaget 2027.